

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/1910/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Knk.V.39.059/2025/8. sorszámú végzése alaptörvényellenességének megállapítása és megsemmisítése iránt előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó magánszemély, jogi képviselője (dr. Bilkei-Gorzó Dávid egyéni ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 30. § (5) bekezdése alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kúria Knk.V.39.059/2025/8. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzményei és a panaszban foglaltak az alábbiak szerint foglalhatók össze.
- [3] 2.1. 2025. március 19. napján a Jobbik Magyarországért Mozgalom (a továbbiakban: szervező) azt a népszavazásra javasolt kérdést nyújtotta be a Nemzeti Választási Bizottsághoz (a továbbiakban: NVB), hogy „Egyetért-e Ön azzal, hogy december huszonnegyedike munkaszüneti nap legyen?”. Az NVB megállapította, hogy a kérdés az Alaptörvényben, és az Nsztv.-ben megfogalmazott követelményeknek megfelel, ezért az Nsztv. 11. §-ában foglalt hatáskörében eljárva a 2025. május 13. napján kelt, 28/2025. számú határozatával azt hitelesítette.
- [4] 2.2. Az NVB határozatával szemben az indítványozó (I. rendű kérelmező) és II. rendű kérelmezőként egy gazdasági társaság (a továbbiakban: II. rendű kérelmező) bírósági felülvizsgálati kérelemmel élt, mindketten az NVB határozatának megváltoztatását és a kérdés hitelesítésének megtagadását kérték.

- [5] Az indítványozó a bírósági felülvizsgálat iránti kérelmében hivatkozott az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésében, M) cikk (1) bekezdésében, XXIV. cikk (1) bekezdésében, XXVIII. cikk (7) bekezdésében, 8. cikk (3) bekezdés *b)* pontjában, 28. cikkében, valamint az Nsztv. 11. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Álláspontja szerint az NVB által hitelesített kérdés nem felel meg az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés *b)* pontjában foglalt feltételeknek, ellentétes az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerinti jogállamiság elvével és az M) cikk (1) bekezdésében foglaltakkal, így az Nsztv. 11. § (1) bekezdése alapján nem volt hitelesíthető. A tárgyi kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás feloldhatatlan ellentmondást idézne elő a jogrendszerben, s ez a jogállamiság sérelmére vezetne. Előadta, hogy a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) rendelkezései alapján minden év október 31-ig miniszteri rendelet szabályozza az általános munkarendben foglalkoztatott munkavállalók munkaidő-beosztásának a munkaszüneti napok miatti változását. A 2026. évi munkaszüneti napok vonatkozásában a 10/2025. (IV. 30.) NGM rendelet szerint 2026. december 24., csütörtök pihenőnap, 2026. december 12., szombat pedig munkanap lesz. Kiemelte, hogy a miniszteri rendelet megalkotásának ideje, az adott évet megelőző év első felében történő kihirdetése a kiszámítható jogszabályi környezet megteremtését szolgálja. Utalt arra is, hogy december 24. munkaszüneti nappá nyilvánításáról egy megváltozott összetételű Országgyűlésnek kellene döntenie úgy, hogy 2026. évre vonatkozóan a munkaszüneti napok miatti munkanap-áthelyezéseket az illetékes miniszternek már a népszavazás eredményének megállapítása előtt kell szabályoznia. Egy átlagosan tájékozott választópolgár számára nem egyértelmű, hogy a kérdésről tartott népszavazásnak milyen káros hatása lenne a karácsonyi vásárlási időszakban a kiskereskedelmi szektorra, és a nemzetgazdaságra. Ebből következően egy esetleges eredményes népszavazás és kötelező jogalkotás folytán a keletkező bevételkiesés egyértelműen érintené Magyarország központi költségvetését, tartalmilag, számszakilag is változtatna azon, illetve a végrehajtásán, ami az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés *b)* pontja szerinti tilalomba ütközne, tiltott tárgykört érintene. Hozzátette, hogy az eggyel több munkaszüneti nap léte az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésébe is ütközne, mert állami beavatkozást jelentene a gazdasági rendbe, különösen egy nagy forgalmú kereskedelmi napon, s ez a piacgazdaság logikájával ellentétesen torzítaná a piaci versenyt.
- [6] A II. rendű kérelmező a bírósági felülvizsgálati kérelmének alapjaként hivatkozott az Alaptörvény M) cikk (1)–(2) bekezdésében, XII. cikk (1) bekezdésében, XIII. cikk (1) bekezdésében, 8. cikk (3) bekezdés *a)* pontjában, 28. cikkében, valamint az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében és 11. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Álláspontja szerint az NVB által hitelesített kérdés nem felel meg az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés *a)* pontjában és az Nsztv. 9. § (1) bekezdésében foglalt feltételeknek, mert a kérdésről tartott népszavazásból az Alaptörvény módosítása következne; továbbá a

kérdés megfogalmazása nem felel meg a választópolgári és a jogalkotói egyértelműség követelményének, ezért az Nsztv. 11. § (1) bekezdése alapján nem hitelesíthető. Olvasatában az NVB határozat a tisztességes hatósági eljáráshoz és a jogorvoslathoz való jogot is sérti az indokolás hiányossága miatt. Egy érvényes és eredményes, az igen szavazatok többségét hozó népszavazásból következő jogalkotási kötelezettség álláspontja szerint nem egyeztethető össze a szerződési szabadság mint alkotmányos jog korlátozására szolgáló észszerűségi teszttel, az Alaptörvény M) cikkének és XII. cikk (1) bekezdésének módosítását tenné szükségessé. December 24. munkaszüneti nappá nyilvánítása sértené az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, mert az egyébként összehasonlítható helyzetben lévő kereskedelmi egységek közötti alkotmányellenes (alaptörvény-ellenes) különbségtételt eredményezne attól függően, hogy munkavállalók munkaszüneti napon beoszthatók-e rendes munkaidőben vagy sem; szelektálna munkahelyek, illetve munkakörök között attól függően, hogy a karácsonyi időszakban a kereskedelmi egység csak szezonálisan folytat kereskedelmi tevékenységet (pl. karácsonyfa árus) vagy állandó kereskedelmi tevékenységén belül ugyanebben az időszakban elsősorban szezonális tevékenységet folytat (pl. élelmiszer-áruház). Előadta továbbá, hogy a fogyasztóknak az Alaptörvény M) cikk (2) bekezdésében védett jogait is sértené az, ha három egymást követő naptári nap munkaszüneti napnak minősülne, ezért nem tudnának bevásárolni vagy azt lényegesen nehezebben oldanák meg. E szempontokat az NVB egyáltalában nem vizsgálta, s ennek következtében indokolás hiányában sérült a tisztességes hatósági eljáráshoz való joga.

- [7] Álláspontja szerint nem egyértelmű, hogy a feltett kérdésről szóló népszavazásnak milyen hatása lenne a karácsonyi vásárlási időszak által leginkább érintett kiskereskedelmi szektor munkavállalóira, munkáltatóira, az üzletek nyitva tartására, közvetve magára a nemzetgazdaságra.
- [8] A II. rendű kérelmező olvasatában az NVB által hitelesített kérdés a jogalkotói és a választópolgári egyértelműség követelményének sem felel meg. A választópolgári egyértelműség körében előadta, hogy az Mt. ismeri ugyan a munkaszüneti nap jogi definícióját, de a javasolt kérdésben semmi nem utal kétséget kizáróan arra, hogy a szervező a törvény által meghatározott jelentést tulajdonítja neki, nem pedig az általánosabb, hétköznapi jelentést (olyan nap, amikor „nem kell dolgozni”); továbbá a választópolgárok döntésének többféle jogalkotással is eleget lehet tenni, vagy az Mt. 102. § (1) bekezdésének módosításával a munkaszüneti napok bővítésével, vagy úgy is, hogy december 24-ét csak pihenőnappá minősítik, amely munkanap áthelyezéssel ledolgozásra kerül. Nézete szerint a választópolgár tudata nem foghatja át, hogy valójában miről is szavaz. A jogalkotói egyértelműségnek sem tesz eleget a javasolt kérdés, egyrészt az „igen” szavazatok többsége esetén az előzőek miatt, másrészt a „nem” szavazatok győzelme esetén azért, mert nem világos, hogy elegendő-e az Mt.

rendelkezésének érintetlenül hagyása, vagy biztosítani kell, hogy semmiképp se legyen pihenőnap december 24. napja. A munkaszüneti nap fogalmára nincs egységes meghatározás a jogrendszerben, mert az használatos nem csak a szolgálati szerződésekben, hanem az egyéb jogágakban, az eljárásjogban is, így végső soron a jogalkotó számára sem lenne egyértelmű, hogy milyen jogalkotási kötelezettség terhelne egy, a tárgyi kérdésben tartott érvényes és eredményes népszavazás esetén.

- [9] 2.3. A Kúria 2025. július 3. napján kelt, és 2025. július 7. napján a Magyar Közlöny 2025. évi 81. számában közzétett Knk.V.39.059/2025/8. számú végzésével a felülvizsgálati kérelmeket együttesen bírálta el, azokat alaptalannak találta, ezért az NVB határozatát helybenhagyta.
- [10] A Kúria szerint az indítványozó hivatkozása megmaradt az általánosság szintjén, nem tudta alátámasztani, hogy a népszavazásra javasolt kérdés folytán miként keletkezne a szabályozásban koherenciazavar, vagy a munkaszüneti napokra vonatkozó jogszabályi rendelkezések tekintetében hogyan következne be feloldhatatlan ellentmondás, amely a jogállamiság követelményét, azon belül is a jogbiztonság elvét sértené vagy veszélyeztetné. A Kúria az indítványozó érvelésével szemben kiemelte, hogy a felhozott körülmények, időbeliségi tényezők nem kapcsolódnak a szabályozás koherenciájának kérdéséhez.
- [11] A tiltott tárgykörök kapcsán a Kúria rámutatott, hogy a munkaszüneti napok körének szabályozása, a munkafeltételekre, a munkaidő-beosztásra, a kereskedelmi egységek tevékenységére, zárva tartására vonatkozó rendelkezések meghatározása során a jogalkotó már elvégezte a különböző alapvető jogok, a mögöttük húzódó érdekek összeegyeztetését. A mérlegelést lefolytatta, amelynek okán egy új munkaszüneti nap megállapítása sem okozna zavart, nem igényelne Alaptörvény módosítást, nem ütközne az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésébe. A költségvetési tárgyú kérdések tilalmával összefüggésben utalt a 11/2022. (VI. 2.) AB határozat indoklásának [17] bekezdésében foglaltakra: „A [z Alaptörvény] 8. cikk (3) bekezdés *b*) pontjában felállított tiltott népszavazási tárgykörből kitűnik az alkotmányozó azon akarata, hogy a költségvetés stabilitását népszavazás mint kivételes közvetlen hatalomgyakorlás ne veszélyeztesse”. A Kúria szerint a népszavazásra javasolt kérdés nem érinti az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés *b*) pontjában meghatározott tárgyú törvények közvetlen módosítását, az indítványozó a felülvizsgálati kérelmében pedig nem mutatott be a Magyarország éves költségvetéséről szóló törvényre való közvetlen és jelentős kihatást.
- [12] A választópolgári egyértelműséget illetően a Kúria megállapította, hogy a kérdés megfogalmazása egyszerű, kellően precíz, nem merül fel, hogy elbizonytalanítaná a választópolgárt a kérdés megválaszolásában. A II. rendű kérelmezőnek a választópolgári egyértelműség körében előadott hivatkozásával szemben a feltenni javasolt kérdés nem tartalmaz olyan *terminus technicus*, amely az értelmezés vagy a válaszadás során nehézséget okozna. A Kúria saját, korábbi döntésével

(Knk.I.39.248/2024/5.) is egybevette az alapügy tárgyát képező kérdést, megállapította, hogy az nem tartalmaz olyan, a munkaszüneti nap fogalmára vonatkozó magyarázatot, mint amilyen az említett kúriai végzés tárgyát képező kérdésben szerepelt, így a korábbi döntés megállapításai nem vonatkoztathatók a jelen ügyre.

- [13] A jogalkotói egyértelműség kapcsán a Kúria kifejtette, hogy a különböző jogszabályok nyitvatartási időre és munkaidőre vonatkozó rendelkezéseinek összehangolása egy eredményes népszavazás esetén nem a javasolt kérdés egyértelműségéhez tartozik, hanem a jogalkotási kötelezettség végrehajtásához. A választópolgár tudatának nem kell átfognia ezeket a tényezőket.
- [14] Az NVB határozatának indokolásával kapcsolatban a Kúria arra a következtetésre jutott, hogy a rendelkező rész alátámasztásához szükséges indoklás az NVB határozatából kitűnik. Az Alaptörvény burkolt módosítására vonatkozó érv a Kúria előtti eljárásban jelent meg a II. rendű kérelmező fellépése okán, ezért az NVB határozatában írtakhoz képest részletesebb indoklás az NVB részéről ehhez kapcsolódóan nem volt szükséges.
- [15] 2.4. A 2025. július 15. napján benyújtott alkotmányjogi panasz szerint a kúriai végzés ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, mert a Kúria az indítványozó érveit figyelmen kívül hagyta, az általa előadottakat nem értékelte teljesszűrt, és sérti az Alaptörvény 28. cikkében rögzített követelményeket is.
- [16] Az indítványozó az Alkotmánybíróság több döntésére hivatkozva kifejtette, hogy álláspontja szerint a Kúria kifejezetten figyelmen kívül hagyta az Alaptörvény 28. cikkében foglalt értelmezési szabályt, aminek nyomán önkényessé, *contra constitutionem* jellegűvé vált a döntése. Ez nem csupán a népszavazáshoz való jog sérelmét eredményezte, de egyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelméhez is vezetett.
- [17] Az indítványozó – utalva a II. rendű kérelmező által előadottakra is – álláspontja szerint a Kúria a teljes körű indokolási kötelezettségének nem tett eleget. Nem adta ugyanis indokát annak, hogy az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének sérelmét miért nem idézi elő az érvényes és eredményes népszavazás, és az abból fakadó jogalkotási kötelezettség. A Kúria nem tárt fel semmilyen megalapozott indokot arra vonatkozóan, hogy e napon a gazdasági tevékenység tiltása milyen másik alapvető jog érvényesülését szolgálja. A Kúria nem tért ki minden érvre, a döntésének indokolása hiányos, amely kihat a döntés érdemére, és sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot.
- [18] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(2) bekezdései alapján mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek megfelel-e.

- [19] 3.1. Az Nsztv. 30. § (5) bekezdése szerint a Kúriának az NVB népszavazásra szánt kérdést hitelesítő határozatával szemben előterjesztett felülvizsgálat tárgyában hozott döntése elleni alkotmányjogi panaszt a Kúria döntésének Magyar Közlönyben történt közzétételétől számított nyolc napon belül lehet benyújtani. E követelménynek az indítvány megfelel. A panasz a befogadásnak a jogorvoslatok kimerítésével kapcsolatos feltételének is megfelel, mivel a Kúria végzésével szemben az Nsztv. 30. § (1) bekezdése értelmében a jogorvoslat kizárt. Az indítványozók jogi képviselője a szabályszerű meghatalmazását csatolta.
- [20] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti.
- [21] Az Abtv. 27. § (1) bekezdésében meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló, Kúria előtt folyamatban volt nemperes eljárás kérelmezője, nyilvánvalóan érintettnek tekinthető.
- [22] Alkotmányjogi panasz csak az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogának sérelme esetén nyújtható be. E követelmény az indítványozó vonatkozásában csak részben teljesül. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében szereplő tisztességes bírósági eljáráshoz való jog megillet minden olyan jogalanyt, amely bírósági eljárásban félként vesz részt, ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke nem hordoz az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának minősülő tartalmat.
- [23] 3.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdése értelmében csak a határozott kérelmet tartalmazó alkotmányjogi panasz fogadható be, ezért az Alkotmánybíróság megvizsgálta e feltételek teljesülését is.
- [24] Az indítványozó megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezését, kifejezett kérelmet terjesztett elő a sérelmezett bírói döntések megsemmisítésére, valamint indokolást is előadott arra nézve, hogy az alapüggyel milyen kapcsolatba hozható az Alaptörvény megsértettnek vélt rendelkezése.
- [25] 3.3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {pl. 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]; 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [26] Az indítvány azért állítja a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét, mert álláspontja szerint a Kúria az alapjogi teszt lefolytatásának hiányában nem indokolta

meg kellően azt, hogy december 24. napjának munkaszüneti nappá nyilvánítása miért nem okozza az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének sérelmét, amiből fakadóan nem dönthetett megalapozottan arról, hogy a hitelesített kérdés az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés a) pontjába ütközik-e.

- [27] Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a Kúria a támadott végzés indokolásának [29] bekezdéséből kitűnően érdemben vizsgálta azt, hogy a hitelesített kérdés előidézi-e az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének sérelmét. E vizsgálat keretében utalt arra, hogy a munkaszüneti napok „körének szabályozása, a munkafeltételekre, a munkaidő-beosztásra, a kereskedelmi egységek tevékenységére, zárva tartására vonatkozó rendelkezések meghatározása során a jogalkotó már elvégezte a különböző alapvető jogok, a mögöttük húzódó érdekek összeegyeztetését, ennek mérlegelését lefolytatta”. A kúriai érvelés logikájának második eleme, hogy „egy új munkaszüneti nap megállapítása sem okozna zavart, nem igényelne Alaptörvény módosítást, nem ütközne az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésébe”.
- [28] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből a bíróságokkal szemben az a minimumkövetelmény vezethető le, „hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossggal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon. Ennek megítéléséhez az Alkotmánybíróság vizsgálja a jogvita természetét, az alkalmazandó eljárási törvény rendelkezéseit, a felek által az adott ügyben előterjesztett kérelmeket és észrevételeket, valamint az ügyben választ igénylő lényeges kérdéseket.” {7/2013. (III. 1.) AB határozatban, Indokolás [34]} Ehhez szorosan kapcsolódik az indokolási kötelezettség. „Az Alkotmánybíróság az indokolási kötelezettség határait kijelölve hangsúlyozza, hogy ezen Alaptörvényből fakadó követelményből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.” {3511/2023. (XII. 1.) AB végzés, Indokolás [37]} A Kúria a végzése indokolásában nyilvánvalóan számot adott arról, hogy foglalkozott a népszavazási kérdés és az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésének összefüggéseivel és következtetését okszerű érveléssel támasztotta alá.
- [29] Önmagában az, hogy az indítványozó álláspontja eltér a Kúriáétól, nem jelenti a bíróság indokolási kötelezettségének sérelmét. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó valójában a tisztességes eljáráshoz való jog vizsgálatának keretében a Kúria döntésének érdemi felülbírálatát várja el az Alkotmánybíróságtól. Ezzel kapcsolatban az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]; lásd hasonlóan: 3505/2021. (XI. 30.) AB végzés, Indokolás [17]}.

[30] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét támasztaná alá, ezért az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére azt visszautasította.

Budapest, 2025. augusztus 4.

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hende Csaba s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Varga Réka s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Polt Péter
alkotmánybíró helyett